

NAS GLAS

Glasilo Zveze državnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Bohoričeva ulica št. 12. — Upravništvo: Ljubljana, Vodnikov trg št. 5/l. — Poštni ček. rač. št. 11.467.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . . . Din 40.—

Polletna naročnina . . . . . „ 20.—

Četrtna naročnina . . . . . „ 10.—

Za inozemstvo je dodati poštino.

— Oglasi po ceniku. —

Generalmajor u. m.: Ante Lešić

Organizirajmo se!

Nemoč državnih službenika i umirovljenika u borbi za bolji i pravedniji obstanak često se tumači time, da te skupine nijesu dosta organizirane. Ta kritika je bez svake dvojbe opravdana. Zato je opomena «organizirajmo se» posve opravdana.

A što fali našoj organizaciji? Znamo li, što hoćemo? Možebiti ali i to nije posve sigurno. Već na tom pitanju zapinje naša organizacija, a kamo li na onim drugima, koja sačinjavaju pojam svake moćne organizacije.

Znamo li, tko su i gdje su one zapreke, koje bi trebali da nadvladamo, da prispijemo željenom cilju? Jesmo li jednodušni u shvaćanju, tko nam je u našoj borbi prijatelj a tko neprijatelj? Znamo li, s kim možemo računati kao bezuvjetnim saborcem? Koga bi mogli pridobiti a koga prisiliti?

Pa sve da smo u odgovoru na ta pitanja istog mišljenja i shvaćanja, što sigurno nismo, nastaju daljnja pitanja taktike u borbi. Jesmo li borci ili moloci? Koja sredstva stoje nam raspoložena i kako bi ih morali upotrebiti za što skoriji i bolji uspjeh? Stari umirovljenici osobito neimaju više mnogo vremena, da čekaju na uspjeh.

Ta pitanja, koja si svaki organizator staviti mora, treba samo dobro promisliti, da bez svake sumnje, svaki razumni čovjek upozna sve greške i manjkavosti, s kojim se naša organizacija, već od svog opstanka pati.

Imamo li u obće organizatora? I ako ga imamo i to nebi bilo dosta. Jesu li njegovi pomoćnici svaki na svom mjestu? Svakako je čudnovato, da ta skupina, sve sami intelektualci, izkusni ljudi, koji godine i godine pod istom nevoljom stenju, još se nijesu mogli naći na istom putu. Siguran dokaz, da im fali sposobnost za složan i jednodušan nastup. A baš to je prvi uvjet za uspjeh u svakoj organizaciji.

Čudnovata pojava je svakako i to, da čak i pitanje, da li je svrhi shodno, da se stavimo na vlastite noge, nailazi na protivnike, premda je baš to prvi uvjet za svaku organizaciju. Ili ima li zbilja gjeod u svijetu koju organizaciju, koja od svog početka već stradava usljed nepovjerenja u vlastitu snagu?

Mislim da tega primjera nema. Ako smo možebiti i slabi individualitet, što nebi trebali da budemo, onda moramo u prvom redu tu individualnost da izgradimo, a onda kad nam je to pošlo za rukom, onda istom, ako se čutimo preslabim, dolazi pitanje, da tražimo oslon i pomoć kod druge koje organizacije.

Iz toga švega slijedi preka nužda, organizirajmo se, stavimo se na vlastite noge i onda istom pogledajmo na lijevo i na desno namjerom, da upoznamo saborca, prijatelja i pomoćnika.

Dvanajsti je čas, da se prekrenemo i da našu samo teoretično, na papiru ili u evidenciji postojeću organizaciju izgradimo, usavršimo, na ono što treba da bude — ne samo skup nevoljnika, — nego jednodušnih i složnih borbenika za bolji i pravedniji opstanak. Nesmijemo se zadovoljiti

sa organizacijom bez duše, bez ugleda i upliva, s kojom svaka stranka računa i to samo onda, ako su izbori u izgledu.

Organizacija bez organizacije nesmijemo da ostanemo. Zato «organizirajmo se»!

Zadružništvo v praksi.

Konsumne (Nabavljalne) zadruge so vsaj regulator tržnih cen, če nič drugega.

Produktivne zadruge pospešujejo in posenjujejo produkcijo in koristijo proizvajalcu in konsumentu.

Denarne zadruge, hranilnice, navajajo ljudi na štedenje, organizirajo in olajšajo način štedenja.

S tem pa ni izčrpana naloga in cilj zadružništva. Načelo medsebojne podpore in pravičnosti, ki se goji v navedenih panogah zadružništva, naj bi prehajalo tudi na ostalo gospodarsko življenje.

Treba je desetletij truda, propagande in vzgoje, predno se pretvori n. pr. balkanski mentalitet v zapadnoevropskega, svobodomiseln v verskega ali narobe itd. In ravno tako treba truda, da se pretvori egoizem v altruizem, individualizem v komunizem v idealnemu pomenu besede.

Čemu? Zakaj izpreminjati? Prišel je 1. november 1927., in prišel je 1. maj 1928. Stanovanjski zakon in stanovanjska zaščita sta prenehala, v praksi sta že s 1. novembrom 1927. po veliki večini odpadla.

Danes se bo izenačila najemnina v starih in novih stanovanjih.

Najemniki še vedno opozarjajo, da jih čaka cesta. Trpini po vagonih še vedno čakajo na človeku dostojno stanovanje, in nesrečniki, ki že po osem let bivajo po kletih, podstrešjih in beznicah — bodo še čakali, predno se jim posreči, da najdejo udobno stanovanje.

Devet let je tega, kar je začel delovati stanovanjski urad, kar so začeli oblegavati za stanovanja g. župana, g. načelnika za socialno skrb itd.

Sedem let tega pa je, kar sem na zborovanju društva stanovanjskih najemnikov izvajal in predlagal sledeče:

Današnji (v letu 1920.) red zaradi stanovanj je krivičen. Imamo štiri vrste državljanov:

1. Oni, ki je v starem stanovanju, plačuje zanj bagatelo, ca 100.— Din mesečno in dobi od svojih podnajemnikov oz. lokalov čistega preko 1000.—, tudi 2000.— Din mesečno.

2. Oni, ki biva v starem stanovanju sam za malenkostno najemnino.

3. Oni, ki plačuje za novo ali preadaptirano stanovanje visoko najemnino do 1500 Din mesečno in

4. Oni, ki so brez stanovanj, bivajo po kletih, vagonih, ali kje v podstrešju, v Kamniku, Jesenicah itd.

Govorimo samo o državnih uslužbencih. Oblasti so jih imele na glavi, da so se jih komaj otresale.

Najemnik, ki je stanoval zastonj, oziroma še vlekel dobiček od stanovanjske mizerije, ta se ni spomnil nesrečnikov, brezstanovancev.

Takole sem kritiziral takratne razmere in opozarjal:

Najemniki, ki jih štiti stanovanjski zakon, in ki imajo večji ali manjši dobiček

od te zaštite, usmilit se ostalih brez stanovanj, in mislite tudi nase, kaj bo takrat, ko se bo nehala zaštita najemnikov. Samo četrtno onega dobička, ki ga imate zaradi stanovanjske zaštite, dajte za odpravo stanovanjske mizerije. Naj bi se vpeljal občinski davek na cenejša stanovanja, progresiven davek po velikosti stanovanja in po premoženju najemnika. S tem davkom se lahko sezida in odplača v petih letih do 900 stanovanj.

Ko bo nehala stanovanjska zaštita, takrat ste že sami ustvarili zase dovolj novih stanovanj, ne bo treba vgrizniti za drag denar v vsako luknjo — imeli boste pa tudi regulator za višino najemnin.

Stavil sem predlog: Društvo stanovanjskih najemnikov naj konstatira in predoči to stanje in predlaga, naj se uvede občinski davek za zgradbo stanovanj.

Ne smemo pozabiti onih bogatašev in verižnikov, ki so pomagali ubijati našo valuto v svojo korist, in stanovali udobno in zastonj v starem stanovanju.

Vsi so bili državljani SHS, pa tako velika razlika med njimi. Prvi je lahko popival, kolikor so mu nanesli podnajemniki, dočim je na stotine ljudi lazilo okrog, iskali stanovanj, in se vozilo zvečer spet svojih 40 km domov do družine. Eden je služil denar, drugi zapravljaj čas, zdravje, premoženje v viaku, v kleti, v vagonu. — Kaj je prvi zaslužil, drugi zagrešil? Goli slučaj: Kdor je preje bival v gorkem stanovanju, je ostal na gorkem; kdor je prišel kot begunec iz Primorja, Koroške — je bil nadležen begunec, ki se ga je odrivalo na cesto, na deželo.

Čemu je država? Zato da štiti slabejšega pred močnejšim. Država je s stanovanjskim zakonom štiti najemnika pred lastnikom hiše. To je bilo nekako negiranje privatne lastnine, kontribucija za hišne posestnike v korist najemnikov.

Kdo se je spomnil onih bednih, ki niso imeli nikakega ali le neprimerno stanovanje? Onih, ki so bili najbolj potrebni pomoči?

O tem predlogu se ni niti debatiralo. Ugovarjali so: Nas (stan. najemnikov) je več, bomo preglasovali hišne posestnike!

Drugi: Režete sami sebe v prst!

Tretji: Država naj zida!

Povdarjal sem: Ne čakajte države! — Država smo mi! Kje bo vzel Beograd denar? Od davkov? Čemu nositi denar v Beograd in ga nazaj prosjačiti, ko pa isto lahko naredimo sami. Denar se na potu zgubi! Pomagajmo si sami, dokler je čas.

To smo debatirali pred 7 leti.

Pred letom dni so skušali uvesti v Ljubljani podoben davek, bilo je že prepozno.

Pred par dnevi smo čitali v časopisu o pohvali dunajski občini, ki je na podoben način sezidala na tisoče stanovanj — in ustvarila regulator za cene stanovanj.

Podobno idejo je imel marsikateri, samo speljati se je ni dalo povsod. Danes po 1. maju 1928., ko je moral marsikdo odšteti lepe stotake več kot navadno, se vprašamo: Zakaj smo čakali 8 let, zakaj se nismo že prej organizirali in pripravili za oni trepotek, ko naha stanovanjska zaštita? Vzemite progresiven davek od 10 do 150 Din mesečno, povprečno 200 Din na mesec za stanovanjsko akcijo. Marsikak liter bi

se manje popil, ali konec nas ne bi bilo radi tega davka. Kaj bomo pa danes počeli?

Imeli bi sezidanih in plačanih ca 1500 lepih stanovanj. Najemnina od teh stanovanj bi služila za nadaljno gradbo stanovanj. Imeli bi regulator v rokah, s katerim bi potiskali neupravičene in pretirane zahteve hišnih posestnikov že danes, po 1. novembru 1927.

Ta regulator bi bil plačan prav za prav od hišnih posestnikov ki so bili 8 let prikrašani za svoje najemnine.

Zakaj je bila ta ideja neizvedljiva? Država, občina, ni imela moči, da bi diktirala, ljudje pa niso imeli sami dovolj čuta za pravičnost in medsebojno pomoč. Niso imeli smisla za samopomoč! Niti trgovci niso bili!

Ako pišemo v našem »Zadrugarju« o programih in ciljih združništva, se marsikdo dolgočasi. Sama teorija in fraze presedajo tudi onemu, ki je vnet zadržnik. Kakor preseda n. pr. statistika onemu, ki je ne zna ceniti.

V praksi gospodarskega življenja pa se pozna, ali ima ljudstvo zadržni čut ali ne. Od tega čuta je odvisno, ali se dajo izvesti podobni problemi, kot gori navedeno, ali se ne dajo izvesti.

Poglejte blagostanje v zadržni Holandiji — in jo primerjajte z našo revščino po 1. novembru 1927. »Zadrugar.«

Naloga gospodarske samopomoči.

Če hočemo izreči pravilno sodbo o učinku, nalogah in koristih zadržnega gibanja in če hočemo najširšim plastem naroda ucepiti smisel za samopomoč, potem moramo istočasno ljudstvu raztolmačiti cilje kapitalizma, sindikatov in trustov, ki so se v današnji dobi neverjetno razpasli.

Ali ni obtožbe vredno, da je danes vsak mali trgovec in tudi vsaka konzuma za druga odvisna od cen, ki jih diktira združen velekapital najnavadnejšim življenjskim potrebščinam?

Konkurenca v produkciji in trgovini, ki bi mogla jamčiti za cenen produkt, je iz-

ključila široke mase od upliva pri preskrbi najvažnejših življenjskih potrebščin.

Kako pridobimo potreben upliv na cene?

Ako se združijo v eno celoto vsi oni, ki so pri potrošnji prvi činitelji in ki skupno organizirani predstavljajo precejšnjo kapitalno moč.

Le z dalekosežno organizacijo potrošnje in s prehodom k organizaciji produkcije za organizirano potrošnjo se je mogoče uspešno postaviti v bran.

Otrok n. pr. ne more vedeti, da je že v zgodnji mladosti uprežen v službo privatnega kapitala.

Mož in žena pa morata znati in vedeti, da niso vsi produkti najboljši, ako se za njih dela vsakovrstna reklama.

Žalibog pogrešamo v javnem časopisju vsako objašnjenje v tem smislu, ker mora časopisje radi donajajočih oglasov molčati, ker jim je morda oglašanje edini donos in ga težko pogrešajo.

Zato upravičeno trdimo, da je samo gibanje konzumentov zmožno izbojevati viden uspeh proti trustom, diktatorjem cen in podraženju; le organizirani konzumenti so zmožni preprečiti monopolizirane namene velekapitalizma — izkoriščanje.

In to je naloga zadržništva, ki kliče k samopomoči. »Zadrugar.«

Hranilni in posojilni konzorcij se je preselil v nove lokale. Glej: Vestnik in oglas!

Iz strokovnih organizacij.

Udruženje drž. zvančnikov in služiteljev je izročilo pristojnim činiteljem naslednjo resolucijo:

»Ker se gotovo vsako leto menjajo odredbe v zakonu finančnega osnutka in to vedno naredbe, katere se nanašajo na zvančnike in služitelje in se jim vsako leto poslabšava položaj nižjih nameščenecv ter je bila večina od njih vrženih v dnevničarje, akoravno imajo 4-5-6 let službe itd. Drž. zvanč. in služitelji so na svojem zboru, ki se je vršil dne 10. junija 1928 v Beogradu ob 14. uri izdali sledečo spomenico:

1) Da se drž. služitelji in vsi neukazni uslužbenci, kateri so izpolnili 3 leta službe in so bili prevedeni, da iste v tem letu neodložljivo prevede;

bi, a jih je neprijazna in krivična usoda potisnila na nizke položaje. Vse pa tudi, da se povsod dogaja premnogo nasprotnih slučajev. Toda on hoče biti pravičen napram vsem stanovom in zato je uvrstil med svoje črte tudi dobrega, a nesrečnega Petra.

»Znanci« so izšli letos ob izredni slovstveni suši. Sicer se tudi pri nas še vedno tiska in zalaga mnogo knjig, a te vsebujejo navadno le preštave tujih del, zbrane spise naših starejših pisateljev in kake neznatne in brezpomembne poberke kot novo slovstvo. Večjih in pomembnejših novih izvirnih del pa že dolgo zaman pričakujemo na našem književnem trgu. In vendar bi se lahko dobilo v sedanjih razburkanih časih med našim narodom obilo dobrega in hvaležnega gradiva za taka dela!

Pogostoma čitamo v raznih listih o krizi naše knjige. Vemo pa, da je te krize največkrat krivo naše strankarsko klikarstvo, ki se je polastilo vseh gospodarskih in umetniških panog in slovenski pisatelj niti objaviti ne more svojih del ako ni izrazil član kake take klikarske družbe ali pa nima sam sredstev za lastno založbo. Tako se godi tudi drugim našim umetnikom; klikarstvo jih zatira in ubija.

V taki slovstveni suši so nam jako dobro došle Adamičeve črte in državni nameščenci ne smemo prezreti, da imamo v svojih vrstah pisatelja, ki je nam podal v svojih črticah tako dobro duševno razvedrilo. Zato naj ne bo nikomur izmed naš žaj za bora dva kovača, ki si ju lahko prihrani en večer, če se le nekoliko zadrži v posnemanju prerano umrlega debeluharja »Jerale« in si za tako prihranjena kovača naroči črte. Na ta način pa tudi razbremenimo našega poštenjavega tovariša založniških stroškov in s tem dejanjem obenem pokažemo svetu svojo smotrenost za čast, vzajemnost in prosveto svojega stana!

P. K.

Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščenecv in upokojenecv 1. z. z. o. z. Ljubljana, Aleksandrova cesta 5./I. levo. Ustanovljen leta 1874.

Uradne ure dnevno od 3. — 5. popoldne razun sobot, nedelj in praznikov.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 5 — 7 1/2 %.

Daje kredite tudi ranžijske in konsumne po 9 % proti poroštvu in zaznambi.

2.) Da se zvančnikom in služiteljem aktivnim in penzioniranim zvišajo osebni dodatki na sedanjem draginjo življ za najmanj 25%.

3.) Da se ukine uredba o nasilnem odtegljaju članstva Nabavljajnih zadrž in povečavi ulogov za petkratno. Če zadrž ne morejo obstojati, naj iste likvidirajo a imovina naj se vrne sedanjim članom, ker te zadrž ne nudijo članom nobene koristi.

4.) Da se vsem aktivnim služiteljem prizna z zakonom službena obleka.

5.) Da se vsem drž. nameščencem, kateri se niso prejeli izplačane razlike, ista v teku tekečega leta izplača.

6.) Da se zvančnikom in služiteljem prizna povišanje stanarine za 12 krat več.

7.) Da se zabrani brezpravno ter protizakonito upotrebovati služitelje za privatne posle v smislu rešenja gosp. ministra socijalne politike z 1. 1920.

To resolucijo je zbor Upravi udruženja stavil v dolžnost, da se ista preda merodajnim faktorjem s prošnjo, da učini vse v resoluciji navedene stvari, da se bedno stanje istih popravi čim preje, ker smo z našimi zahtevami skromni.

Beograd, 10. junija 1928.

Z nalaganjem denarja v Hranilnem in posojilnem konzorciju koristite sebi in pomagajte bednemu tovarišu.

Kdor v javnih lokalih ne zahteva „Našega Glasu“, se sramuje svoje lastne suknje!

Tolmačenje uradn. zakona. (Nadaljevanje)

Objašnjenje, kojim danom se imadu obustaviti penzijske prinađležnosti u slučaju reaktiviranja penzionisanog državnog službenika.

Prigodom reaktiviranja jednog penzionera odredio je nadležni naredbodavac drugoga stepena isplatu plače sa danom reaktiviranja dočim je isplatu dodatka na skupoću odredio danom nastupa dužnosti dotičnoga penzionera.

U tom je slučaju stiglo riješenje D. R. br. 57.666 od 31. maja 1927, kojim se objašnjava, da se reaktiviranom činovniku imadu obustaviti danom reaktiviranja sve penzijske prinađležnosti i penzija i dodatci jer državni službenik ne može u pogledu prinađležnosti biti u isto vrijeme i aktivni službenik i penzioner.

Tolmačenje uradniškoga zakona. Obustava plače na molbu državnih službenika u korist zadržuge Državnih Službenika za Štednju i Kredit.

Ministar Financija pod br. 12.233 od 8. februara 1927. god. Generalna Direkcija Poreza povodom molbe Zadržuge Državnih službenika za Štednju i Kredit da se za nje račun na državnim kasama vrši obustava administrativnim putem na činovničke plate (osnovne i položajne) na predstavke od strane pojedinih činovnika administrativnim putem, uvjerivši se iz njenih pravila, da je za drugi cilj uzajamno materijalno pomaganje državnih službenika pod najpovoljnijim uslovima, to na osnovu izloženoga i čl. 120. zakona o državnim činovnicima i službenicima građanskog reda i zakona o takama riješio je:

sije na nočnem nebu in tako tvori celoto.

Slična celota se vidi pri 7 prednostih, katere ima

Schicht
Terpentin-
Milb s svojim prednostmi

Da državni službenici članovi zadruga, mogu tražiti i sebi obustaviti na svoje pridelnosti kod financijskih vlasti, kod kojih primaju plate za račun zadruga Državnih Službenika za Štednju i Kredit putem izjave u duplikatu od kojih im se jedna vraća sa potvrdom, da je obustava tražena, plaćajući za te predstavke samo taksu iz t. br. 1. od 5 dinara.

Pomenute vlasti dužne su vršiti ove obustave i primljene sume knjižiti kao depozit pa ih isplaćivati ovlaštenim licima od strane punomoćnika Zadruga.

Generalna Direkcija Državnog Računovodstva izdat će u ovom smislu potrebna naredjenja i uputstva Finansijskim vlastima.

Vestnik.

Hranilni in posojilni konzorcij javnih namještencev in upokojencev v Ljubljani se preseli s 1. septembrom 1928 iz Gregorčičeve (prej Hilšerjeve) ulice št. 7 v nove lokale Aleksandrova cesta 5/I. levo. Več glej v oglasu!

Zadoščenje. Ministrstvo prosvete, oddeljenje za osnovnu nastavu, O. N. BR. 47.265 z dne 8. VI. 1928 je poslalo velikemu županu (prosvetno oddeljenje) v Ljubljani sledeće obvestilo:

»Ker se je ugotovilo, da nista niti Ivan Dimnik, urednik, niti Andrej Škulj, izdajatelj »Učiteljskega Tovariša« v Ljubljani, oba učitelja, kriva del, zaradi katerih je bilo proti njima određeno s tukašnjim rešenjem O. N. br. 40.234 od 5. maja 1928 disciplinsko postopanje, se isto s tem ustavlja, ker za to ne postoje zakonski pogoji.

O tem obvestili vse interesente in dalje po zakonu postopati.

Beograd, 6. julija 1928.

Tudi kazensko postopanje zaradi pregreška po čl. 52. in 54. tiskovnega zakona je bilo od deželne sudišča v Ljubljani ustavljeno. — To je lep uspeh. Poverjenstvu UJU čestitamo. Ni namjuna zasluga »Zveze«, ki je zastavila vse svoje sile, da je obvarovala predstavnike organizacije, ki so v njej učlanjene, pred nepravilnim disciplinskim in sodnim postopanjem. Našim članom je znano vzrok uvedenih preiskav, saj smo jih v našem listu razglasili. Objavili smo tudi mišljenje odličnih pravnika u tom sporu. Min. prosvete je bilo dostopno za mišljenje »Zveze« in ni za objavljene članke v »Učit. Tovarišu«, ki so vsebovali samo stvarno kritiku, upropastilo svojih uslužbenec, ker so se drznili povedati govoru resnico.

Se ena razsodba. Državni svet je pod št. 15.631 z dne 29. 12. 1917. razsudio: ... V svojem VI. odelenju... vzelo je v pretres tožbo X. Y.,

referenta umetniškega oddeljenja ministarstva prosvete, proti rešenju Ministra prosvete P. br. 1637 od 16. februara 1927. zaradi zahteve naknadne razlike u prejemkih med V. grupu I. kategorije, u kateri je uvršćen po razsodbi Državnega sveta pa je proučivši tako tožbu, rešenje in ostale akte, kakor tudi odgovor ministarstva in tožbu, poslan s pismom od 19. aprila 1927. P. br. 4393, našel, da tožbeno rešenje ne more ostati u moći, ker ne postoji zakonski predpis, po katerem bi tožitelj bio dolžni vratiti razliku u plaći V. grupe I. kategorije in I. grupe II. kategorije, ker je on brez svoje krivice pozneje razvršćen u V. grupu I. kategorije, a plaća, ki jo je kot tak prejemao, je bila nagrada za delo, katerega je vršio kot uradnik te grupe. Vsled tega in na osnovi čl. 17. in 34. zakona o Državnom svetu in upravnih sudištih VI. odeljenje Državnega sveta razsudio da se poniči toženo rešenje.

Donašamo prednje, da bi se svi zainteresirani mogli pravočasno obrnuti na Državni svet in bi se s tem rešili povratila že prejetih prejemkov. Svetujemo pa, naj se zainteresenti sklicuju na odlučno plenarne seje z dne 4. V. 1928 št. 13.710, ki smo jo citirali u poslednjem »N. Gl.« št. 23 z dne 20. avgusta 1928.

† **Stjepan Radić.** Že čut tovarništva do hrvatskih kolegov nam imperativno nalaga dužnost, da priobćimo u spomin velikemu državniku, tragično preminulemu bivšem ministru in hrvatskemu voditelju Stjepanu Radiću tudi u našem listu posmrtnicu, ki mu jo je posvetio zagrebački »Naš Glas« na prvi. črno obrobjeni strani. Prosimo, da žalujko vsakdo pazno prečita.

»Baš u časovima, kad bi i nama državnim službenicima bio najpotrebniji — odijelio se od nas veliki vodja, neumorni učitelj i dalekovidni apoštol naroda hrvatskoga.

Smrt Stjepana Radića zavila je u tešku tugu i naše redove, jer ona znači golemi gubitak i za nas javne namještenike, koji smo u njemu gledali onog očekivanog državnika i političara, koji će u dogledno vrijeme konačno riješiti još uvijek neriješeni problem moralnog i materijalnog obezbjeđenja državnih i ostalih javnih namještenika naše države.

Imajući u svim pitanjima našeg narodnog i državnog života jasne i određene poglede — Stjepan je Radić i u pitanju zakonsko-pravnog organizovanja namješteništa naše države, imao svoje stalno i sredjeno mišljenje, koje se u povodu nekih njegovih javnih izjava sasvim krivo tumačilo, premda je baš on u tim svojim izjavama po svojoj dalekovidnosti išao za tim, da naša država mora svoje državne službenike postaviti na onaj moralni i materijalni nivo, na kojem stoje državni službenici u svim savremenim državama kulturnoga svijeta — ako se želi da državni organizam funkcionira u svim svojim dijelovima onako, kako to odgovara sveopćoj dobrobiti naroda i države.

Stojeći na tome stajalištu Stjepan je Radić — kod sviiju dosadanjih budžetskih rasprava u samoj skupštini te u sjednicama financijalnog odbora kao i u ministarskim sjednicama, kad je bio aktivni ministar, napokon i na javnim svojim zborovima — uporno isticao temeljnu svoju misao, kadgod bi se raspravljalo o državnim namještenicima naime: da se dobra uprava države ne može zamisliti bez valjanih državnih namještenika, a te će dobiti naša država tek onda, ako se u prvome redu proradi kadar sadanjeg državnog namješteništa i iz njega izluče svi oni, koji su u njemu zbog svoje nemarnosti, nesposobnosti i stručne nesposobnosti samo na teret a ne na korist državnog organizma, a zatim kad će država, taj srednjeni kadar državnih namještenika, novim zakonom moralno i materijalno obezbjeđiti onako, kako su to već učinile sve kulturne države — tada će biti reda i brzine u odvijanju administrativnih poslova našeg državnog organizma.

Držeći se u svim svojim izjavama i odlukama svoga gesla: za čovječnost, pravednost i slobodu St. Radić nije uskraćivao tih blagodati savremenog pravnog demokratizma ni državnim namještenicima, već je naprotiv naglašivao, da se njima niti mogu niti smiju oduzimati njihova čovječka prava a to su: sloboda njihove savjesti i pravedno obezbjeđenje njihovo; tražio je s toga da se državni namještenici ne postavljaju po partijskoj njihovoj pripadnosti, već po njihovoj stručnoj spremi i kvalifikaciji i da se prema stečenoj kvalifikaciji i plaćaju, jer to odgovara principima sveobće pravednosti.

Taj svoj principijelni stav prema državnim namještenicima Stjepan je Radić odlično i odlučno zastupao kao ministar prosvijete, kad je u

stotine i stotine slučajeva ustao, da brani čovječka prava pojedinih drž. namještenika a i cijelih korporacija njihovih u svome ministarstvu a i u ostalim ministarstvima.

U genijalnome vodji hrvatskog naroda Stj. Radiću, koji širinom i jakošću svoga duha nije stvarao samo savremenu kulturu svoga rođenoga naroda nego koji je sudjelovao tjakoder po svojim dalekosežnim idejama i po svojem jedinstvenom radu i kod izgradjivanja savremene opće-čovječke kulture — gube javni namještenici onoga svoga čovjeka, u koga su postavljali najveće svoje nade. Ali, ako nas je taj veliki Hrvat, Slaven i Čovjek tijelom ostavio — duh Njegov ostaje među nama! Ta čvrsta vjera, da će duh njegov kriliti i dalje nad nama, ublažuje našu bol nad njegovim gubitkom a ujedno nas ispunjuje čvrstom nadom, da će sve ono, što je zamislilo a nije dospio ostvariti Stjepan Radić — njegovi drugovi u duhu njegovu i prema intencijama njegovim realizovati.

Čuvajući u redovima našim ničim neokaljanu uspomenu Stjepana Radića, klanjamo se u srcima našim pred veličinom njegovom ključić: va Stjepanu Radiću!

Odegljaji mesečnih 10 Din niso namenjeni za fundiranje Nabavljajalnih zadruga, pač pa za snovanje kreditnih in stavbnih zadruga. Te zadruge se snujujo v Nabavljajalnih zadrugah. Neverjetno, kako je članstvo slabo informirano, saj ne zna velika večina uredb in zakonov niti pravilno čitati.

Kaj pa zopet to pomeni? Nismo sicer dobili v roke odlok ministrskega sveta z dne 24. VII. 1928. št. 61.000, ki odrejuje postopek pri izplačevanju deset milijonskega kredita za »diference«, čujemo pa, da ima ta odlok poleg že razglašenih formalitet še eno točko, ki se glasi:

»da se iz ovoga kredita izuzima suma od 1.000.000 dinara i stavi na raspoloženje Ministru Financija, iz koje će se sume, izuzetno od točke 1. i 2. ovog rešenja, u specijalnim slučajevima, motivisanim rešenjem Ministra Financija, odobravati isplata onim državnim činovnicima, koji ovim rešenjem niso obuhvaćeni«. — Za kakšne specijalne primere pa gre? Zdi se nam, da si protežeji manej roke. Kdo bo prvi — kdo bo še skočil na voziček? — Drugi pa naj čakajo. Naj čakajo vdove, šrote, zvančičniki in služitelji! Mi uradniki čakamo že 5 let, i pa bomo še dvajset, saj to je samo štirikrat toliko, kakor smo že.

Penzije vdov po upokojenih državnih uslužbenic. Generalna direkcija drž. računovodstva je pod DRbr 52747 ex 1926. razglasila: »U smislu čl. 337 fin zakona za 1928-29. god. propis čl. 144 zak. o činovnicima gradi. reda od 31. jula 1923. god. i čl. 130 zakona o drž. saobraćajnom osoblju od 28. oktobra 1823. ima se tako razumjeti: da samo porodice onih drž. službenika imaju pravo na porodično penziju, koji su brak sklopili ili prije stupanja u drž. službu ili za vrijeme vršenja službe, dakle u aktivitetu, pa prema tome porodice onih službenika koji su brak sklopili poslije penzioniranja, nemaju pravo na porodičnu penziju osim slučajeva u kojima su njihove porodice stekle već na to pravo po predjašnjim zakonima, prije donošenja ovog zakona.

Što se tiče penzionera bivše A. U. monarhije, oni, po tamošnjim zakonima to pravo nikad nisu ni imali, pa prema tome, ne može biti ni govora o njihovom stečenom pravu.

Napredovanja. Čujemo, da je finančna delegacija v Ljubljani predložila fin. ministarstvu predlog za napredovanje većjega števila davčnih uradnikov. Ibaš iz vrst te stroke je čuti najveć pritožb zaradi neopravičljivega zapostavljanja, saj so pred nedavnim in šele na pritisk neumorne sekcije poreznikov napredovali iz II-3 v II-2 uradniki s 30 in celo 34 leti drž. službe! Uradniki v II-4 — 5 in tudi v III. kategoriji imaju kontrolne in blagajniške posle. Z izvršenim napredovanjem bodo pač že v najskrajnejšem času omiljene nekatere trdote in mučne neenakosti med sovrstniki, a še daleko ne krivice u primeri z uradniki II. kategorije drugih strok.

»Naš Glas« se tiska od septembra t. l. dalje v »Učitel. tiskarni«. Ker nima tiskarna pravta-kega formata za list, bo pač za malenkostno spoznanje ožji in krašji, kar pa tudi ne bo ovira za onotno vezavo vsega letnika. Preselitev je sklenila »Zveza«, ki ima odslej v prostorih »Učiteljske tiskarne« tudi svoje poslovne prostore. Već objavi »Zveza«.

Prosimo prispevkov! Uredništvo je sicer založeno s podlistki, nedostaje mu pa stvarnih, aktualnih člankov iz organizacij in vsesplošnih list., ki zanimajo čitatelje. Politiko odklanjamo!

V stoletju živčnih bolezni je treba imeti je-klene živce. Uživanje zrnate kave pa jih ubija. Najboljši nadomestek za kavo je zato žika, ker je obenem tudi redilna.

Hitro, kaj je noviga.

Tenoristom ni potreben velik študij, kajti le redkokdaj zapoje preko a, b, c.

Prepir: »Če hočeš z menoj govoriti, moraš molčati in poslušati!« »Če pa ti misliš, da si to, kar sem jaz, potem si velik osel!«

Inserat št. 26197 v »Jutru« št. 194 (19. 8. 1928.) Hišica za 26.000 Din naprodaj pri D. M. v Polju za malo družino z električno napeljavo. Blaž Jakob, D. M. v P. — Hišica sicer ni draga, a kupca le ne bo.

Graničarska. Nemški turist, domišljavec, ki je nekaj čul o nepismenosti naših obmejnih čet, pomoli o prihod na greben meje našemu graničarju v šali namesto pasoža — jedilni list. Vojak vzame list v roke in primerja signaliment s turistom: »Ohsenmaul, istina. — Kalbsbrust, istina. — Froschschengel, istina. — Gehirn-Sauerkraut, i tako je. Marš natrag! Sretan put«.

C. J. Hamann, Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest novorojenčkov, perja in modnih potrebščin.

Predtiskarija modernih ročnih del.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15.

priporoča svojo zalogo
dežnikov ter sprehajalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno

**Cenejše kot pri
razprodajah**
se dobi vsakovrstno manufak-
turno blago pri

J. TRPIN, Maribor
Glavni trg štev. 17.

Razširjajte „NAŠ GLAS“

Obiščite
novo urejeni
oddelek za
gospode

Trpežno blago
Najnižje cene
Modna trgovina
za dame in
gospode

A. Šinkovec nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 18, 19.

Pisalni stroj „IDEAL“ modela D
najmodernejša konstrukcije.

The Rex Co

LJUBLJANA, Gradišče številka 10.

I. ČERNE

Ljubljana, Dunajska cesta 28
Zaloga pohiš in tapetništvo.

Miroslava Leitgen

Ljubljana, Jurčičev trg 3.
strojno in ročno vezenje zaves,
pregrinjal, perila in oblek v
najsolidnejši izdelavi.

Anton Bajec **Cvetličarna**

Ljubljana **Pod Zrnančo**
Vitrnarija: Tržaška cesta štev. 34.
Telefon interurban 32-22.

Veletrgovina

A. ŠARABON

V LJUBLJANI

priporoča špecerijsko blago, raznovrstno žganje, moko in deželne pri-
delke. — Raznovrstno rudninsko vodo.

Nogavice, žepne robce, dišeča mila, kravate, rokavice, veze-
nine, čipke, razni trakovi, sukanec, gumbi, potrebščine za ši-
vilje, tapetnike in krojače v največji izbiri samo pri

JOSIP PETELINC, Ljubljana
(blizu Prešernovega spomenika) ob vodi

DANIJEL ZUPANC

zlatar

Wolfova ulica št. 6, Ljubljana

Zlatarska popravila in nova dela po nizki ceni.

PARNA PEKARNA

JEAN SCHREY NASL.

JAKOB KAVČIČ

*

VEČKRAT NA DAN SVEŽE PRIZNANO

NAJBOLJŠE VSAKOVRSNO PECIVO

Parna pekarna

FRANC DOLINAR

LJUBLJANA

PRED ŠKOFIJO 11 POLJANSKA C 19

najtopleje priporoča svojim cenj odjemalcem
večkrat dnevno prvovrstno sveže pecivo in
različne vrste slaščic.

Restavracija

pri „NACETU“

Ljubljana, Kette Murnova ulica 3.

priporoča gg. drž. uradnikom dobro postrežbo
v kvaliteti pijač in hrane.

KNJIGARNA

NOVA ZALOŽBA

r. z. z o. z. LJUBLJANA, Kongresni trg št. 19 in
PODRUŽNICA prej I. GIONTINI
LJUBLJANA, MESTNI TRG štev. 17

priporoča v nakup svojo bogato
zalogo vseh šolskih in pisarniških
potrebščin ter knjige lastne in dru-
gih založb. Ima tudi veliko zalogo
barv za slikanje na blago in svilo.

Tovariši!

Že stánovska zavednost ve eva, da podpiramo pri nabavah svojih potrebščin v prvi vrsti svoje lastne ustanove. Veliko bolj pa smo v svojem interesu dolžni to storiti tedaj, ako nam nudijo te ustanove večje ugodnosti in večje koristi kot tuje. Ena izmed takih ustanov je naša

Telefon štev.
2421.

Nabavljalna zadruga državnih nameščencev v Ljubljani, Vošnjakov trg štev. 5.

Ona nam nudi bnaško moko, sladkor, kavo, olje, mast, sploh vse špecerijsko in kolonijalno blago najfinjših vrste po najnižjih cenah, ki so mogoče. Velika izbira dežni-
kov, predpražnikov in najtinejših in najtrpežnejših čevljev lastnega izdelka. V zalogi najtinejši šifon, platno in srajce za gospode po najnižjih cenah.

Drva in premož vsak čas na razpolago. Dostavlja se blago na dom in dovoljujejo se olajšave pri plačilu. **Zadovoljiti svoje člane je te zadruga najvišji cilj!** Da je blizu tega cilja, dokazujejo stalni in dnevno novo pristopajoči člani-odjemalci.

Tovariši! Tovarišice! Pristopite k tej zadrugi in kupujte v njej! Kdor kupuje v svoji zadrugi, kupuje pri sebi!